

EU-TUKI-INFOT POHJOIS-KARJALA 2019

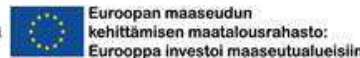
Luomusitoumukset

Luomusitoumukset 2019

- **Uusia luomusitoumuksia ei voida hakea vuonna 2019, eikä todennäköisesti lisäalueita voimassa oleviin luomusitoumuksiin**
 - Paitsi enintään 5 ha tilusjärjestelyssä korvauskelpoisuuden saanutta alaa
 - Lomake 215 ELY-keskukseen viim. 17.6.2019
- **Luomukasvisitoumuksen voi muuttaa kotieläinsitoumukseksi.**
 - Lomake 215 ELY-keskukseen viim. 17.6.2019
- **Ilmoitus eläintuotannon liittämisestä luomuvalvontaan viim. 30.4., ei myöhästymispäiviä, myös uudet eläinlajit, jos halutaan laskentaan vuodeksi 2019**
- Toiselta luomusitoumukselta siirtyvät alat tulevat automaattisesti sitoumukselle
- Hallinnasta poistunutta alaa ei voi korvata uusilla sitoumuksen ulkopuolelta tulevilla lohkoilla

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

Tiedolla tuloksia
tiedonvälityshanke

Luomusitoumukset 2019

- Jos ei ole luomusitoumusta ja hallintaan tulee luomusitoumuksessa ollutta peltoa, sitoumuksen voi siirtää lohkojen mukana lomakkeella 160 (Myös ELYstä toiseen)
 - Ilmoittautuminen luomuvalvontaan ennen sitoumuslohkojen hallinnan siirtymistä (luomuvalvontalomake 1 ja täydennyslomake 1a)
 - Koko tilaa viljeltävä sitoumusehtojen mukaisesti
 - Koulutusvaatimus täytyttävä ennen siirtopäätöksen tekemistä
- Myyntikasvilistalle lisätty
 - Retiisi, salaatti (lactuca-suku), salaattisikuri, salaattifenkoli, lehtikaali, piparjuuri, maa-artisokka, lehtimangoldi, latva-artisokka, korianteri ja hunajantuotantoon tarkoitettu kasvusto
 - Koskee myös aiempia sitoumusvuosia

16.4.2019

Luomusitoumukset, huomioitavaa 2019

Vaikka lisäalojen perusteella olisi tehty uusi sitoumus esim. v. 2017, alla olevia vaatimuksia on noudatettava alkuperäisen sitoumusaikataulun mukaan

Luomukasvisitoumus:

- Myyntikasvivaatimus-30%: ristiintarkastus syksyllä 2019
 - Ennen v. 2015 alkaneet sitoumukset: koko sitoumuskauden ajalta
 - Laskenta: Sitoumusalan myyntikasvit / sitoumusalojen summat = min. 30 % - > ok
 - v. 2015 alkaneet sitoumukset: sitoumuskauden 4. ja 5. vuosi
 - Esim. vuonna 2015 luomussa aloittaneen tuotettava myyntikasvia vuodesta 2018 alkaen
- Tai pääosa sadosta omalle tavanomaiselle karjalle
- Tai rehuntuotantosopimus luomukotieläinsitoumustilan kanssa

Luomukotieläinsitoumus:

- Eläinten myyntivaatimus kotieläinsitoumuksessa viim. viimeisenä sitoumusvuonna
- Kuitti kotieläinmyynneitä viimeistään 2020 tukihaussa, mutta myynti (tositepäivä) oltava viimeistään 30.4.2020.

16.4.2019

Muistutus: huomioitavaa v. 2020

- **koskien luomutiloja, joilla luomukasvisitoumus (tehty v. 2015) ja tilalla tavanomaisia eläimiä, joiden rehuksi menee suurin osa luomutilan tuotannosta**
 - **Tilan on:**
 - A) siirrettävä luonnonmukaiseen tuotantoon 30.4.2020 mennessä se eläinlaji, jonka rehuksi pääosa tilan sadoista on käytetty
 - B) tai tuotettava v. 2020 lähtien myyntikasveja.Mikäli A tai B ei toteudu ei voi hakea sitoumuksen jatkamista vuonna 2020.
- Jos sitoumukseen on haettu lisäaloja ja sitoumus jatkuu esim. v. 2021 asti: em. ehdot täytyttävä alkuperäisen sitoumusaikataulun mukaan.
 - Jos sitoumuskausi on kesken, eikä tila voi valita myyntikasveja tai eläinten ilmoittamista luomuvalvontaan, sitoumus raukeaa + 2 vuoden hakukielto (ei takaisinperintää)

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

Sitoumuksesta luopuminen

- Ensi vuonna (2020) ei voi automaattisesti luopua, vaan sitten, kun sitoumukset ”katkaistaan”.
 - tapahtuu, kun siirrytään noudattamaan uuden kauden mukaista tukijärjestelmää, luultavasti v. 2021/2022
- Ensi vuonna (2020) ei ole pakko hakea jatkoa, jos sitoumus on päättymässä (alkanut v. 2015, eikä uusia korvaavia lisäalojen vuoksi).
 - Jos sitoumuksen noudattaminen on ensi vuonna kesken, niin se jatkuu ohjelmakauden vaihteeseen asti.
- Luopuminen on sallittua ylivoimaisen esteen vuoksi (lueteltu sitoumusehdoissa)

16.4.2019

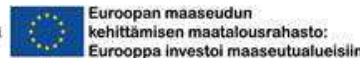
Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

Sitoumuksen raukeaminen

- Jos minimiala (5 ha/1 ha) alittuu kesken sitoumuskauden, sitoumus raukeaa, ei takaisinperintää
 - jos omassa hallinnassa olevaa peltoa poistetaan maatalouskäytöstä -> takaisinperintä sen osalta
 - Ilmoitus Elyyn lomakkeella 474 (ilmoitus sitoumuksen päättymisestä) ja luomuvalvontalomakkeella 10 (luomuvalvonnasta eroamisesta)

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

Tiedolla tuloksia
tiedonvälityshanke

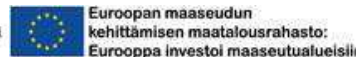

Luomusitoumukset huomioitavaa 2019

- Jos rehuntuotannosta yhteistyösopimus, on yhteistyötä tapahduttava myös käytännössä: pystyttävä näyttämään toteen esim. luomukirjanpidosta
- **Viherlannoitus: yksittäinen lohko voi olla enintään 3 peräkkäistä vuotta viherlannoituskäytössä**
 - ei makseta ympäristökorvausta (jos tukihakemuksessa kasvikoodi on viherlannoitusnurmi)
 - Ilmoitettaessa tavallisena nurmena, maksetaan alalle myös ympäristökorvaus
- Kasvulohkolomakkeelle merkitään luomun siirtymävaihe **KAIKILLE** maankäyttölajiltaan peltoa oleville lohkoille, myös sitoumuksen ulkopuolella oleville lohkoille
- Kesantoa ja LHP-nurmia voi olla enintään 25 % sitoumuslohkoista vuosittain
Jos on enemmän, maksetaan kesannoista ja LHP-nurmista sille alalle, joka saadaan jakamalla muiden kasvien ala kolmella
Esim. kesantoja 50 % -> maksetaan 66,67 %:lle sitoumusalasta
- Lohkon hallinnan vaihtuessa kesken sitoumusvuoden, maksetun korvauksen saa pitää, jos viljellään luomusti hakuvuotta seuraavaan kevääseen

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

Tiedolla tuloksia
tiedonvälityshanke

Luomuvalvontaan liittyminen ilman luomusitoumusta

- Luomuvalvontalomake 1 ja täydennyslomake 1a ELY:lle ennen kasvukauden alkamista, mielellään 30.4. mennessä
- Liitteeksi luomusuunnitelma ja viljelykiertosuunnitelma
- Mahdollista liittää vain osa pelloista luomuvalvontaan
 - Muodostetaan luomuyksikkö ja tavanomainen yksikkö, jotka oltava selvästi erillään toisistaan (erillinen rakennus tai erillisellä sisäänkäynnillä varustettu tila) -> kuvattava luomusuunnitelmassa
 - Katsotaan rinnakkaisviljelyksi -> haettava rinnakkaisviljelylupa (luomuvalvontalomake 9)
 - Luomuyksikössä ei saa käyttää tai varastoida luomussa kiellettyjä lannoitteita tai kasvinsuojeluaineita
 - Samaa kasvilajia voidaan viljellä vain, jos lajikkeet ovat helposti erotettavissa toisistaan (Esim. kuoreton ja kuorellinen kaura)
 - Lupa mahdollistaa luomutuotteiden myynnin luomuna, mikäli erillään pidosta on huolehdittu
 - Erillään pidon toteutumisen varmistamiseksi voidaan tehdä maksullinen tarkastuskäynti
- Ensimmäinen luomutarkastus tehdään pääsääntöisesti 15.6 mennessä

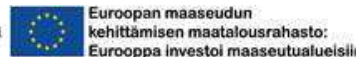
16.4.2019

Ylimääräiset tarkastukset

- Ylimääräisiä (maksuttomia) luomutarkastuksia tehdään n. 2 %:lle luomukasviviloista ja n. 20 %:lle luomukotieläintiloista
- Ylimääräiset tarkastukset tehdään alkuvuodesta tammi-maaliskuulla.
- Aiemmin ylimääräisestä tarkastuksesta on ilmoitettu viimeistään edellisenä päivänä
- Vuodesta 2019 alkaen valtuutetut luomutarkastajat tai ELY:n henkilöstö tekevät ylimääräiset luomutarkastukset ilman mitään ennakoilmoitusta
- Muutos perustuu Euroopan komission vuonna 2014 Suomessa tekemään arviointiin. Komission kannan mukaan ylimääräisten tarkastusten tulee olla yllätyksellisiä. Tämä vaatimus ei täyty, jos viljelijä saa ennakoilmoituksen.

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

Tiedolla tuloksia
tiedonvälityshanke

Ylimääräiset tarkastukset

- Osa ylimääräisistä tarkastuksista perustuu riskianalyysiin ja osa satunnaisotantaan. Tilalla tarkastetaan **muutamia asioita**, esim. varastokirjanpitoa tai viljelykiertoa, luomueläinten talviaikaisia olosuhteita ja kuivitusta, talviulkoilua tai joiltain osin ruokintaa.
- Ylimääräisissä tarkastuksissa ei siis käydä läpi kasvintuotannon tai eläintuotannon koko pöytäkirjaa, vaan tarkastetaan muutamia asioita ja havainnot kirjataan luomuvalvontalomakkeelle 4 g (kasvintuotanto) tai luomuvalvontalomakkeelle 4b1 (eläintuotanto)
- Yllätystarkastuksiin ei voi aloittaa, eikä tehdä ilman viljelijän suostumusta tai viljelijän tai viljelijää edustavan henkilön läsnäoloa tarkastuksella
- Tarkastuksesta kieltäytymiseen tarvitaan kuitenkin pätevä syy.
- Tarkastuspöytäkirjaan tarvitaan aina myös viljelijän tai viljelijää tarkastuksessa edustavan henkilön allekirjoitus
- Mikäli viljelijä ei ole paikalla, tarkastaja ottaa häneen yhteyttä puhelimitse ja sopii hänen kanssaan ajankohdan, jolloin tarkastus voidaan tehdä

16.4.2019

EU-TUKI-INFOT POHJOIS-KARJALA 2019

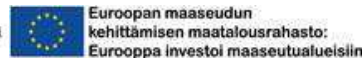
Luomun tuotantoehdot 2019 huomioitavaa

Sisällysluettelo

1. Siemenet ja taimet
2. Rikkakasvit
3. Lannoitteet
4. Luomusuunnitelma
5. Rinnakkaisviljely
6. Viljelykierto ja kierron ulkopuoliset nurmet
7. Palkokasvivaatimus
8. Varastokirjanpito
9. Siirtymävaiheen lyhentäminen
10. Metsälaitumet luomukotieläintilalla
11. Luomutuotteiden käsittely omalla tilalla ja alihankintana
12. Luomutuotteiden käsittely tilan ulkopuolella
13. Alhainen jalostus
14. Pakkausmerkinnät
15. Asiakirjaselvityksen tarkastaminen
16. Luomutarkastus
17. Muuta muistettavaa

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulokannan mukaan.

Tiedolla tuloksia
tiedonvälityshanke

1. Luomusiementen hankinta

- Luomutuotannossa on käytettävä luonnonmukaisesti tuotettuja siemeniä ja taimia aina, kun niitä on saatavissa sekä siirtymävaihe- että luomulohkoilla.
- Ruokavirasto ylläpitää luomulisäysaineistorekisteriä, johon on merkitty kaikki saatavilla oleva luomulisäysaineisto.
- Tavanomaisten siementen hankinta/tilaus päivämäärä tulee voida osoittaa tilausvahvistuksella, kuormakirjalla tai laskulla
- Luomulisäysaineiston saatavuustilanne tulee tarkistaa Ruokaviraston internet sivuilta aina ennen lisäysaineiston hankintaa
www.ruokavirasto.fi ->luomu ->luomutilat ->luomulisäysaineistorekisteri tai ELY-keskukselta
- Luvan hakeminen tavanomaiselle siemenelle on erittäin tärkeää, koska luvattoman tavanomaisen lisäysaineiston käyttö pääsääntöisesti johtaa markkinointikieltoon ja luomukorvaukseen leikkaamiseen

16.4.2019

1. Ruokaviraston yleinen lupa siemenille

- Tavanomaista lisäysaineistoa voi käyttää, jos luonnonmukaisesti tuotettua lisäysaineistoa ei ole saatavissa. Tällöin kyseinen laji lisätään Ruokaviraston yleiseen lupaan käyttää tavanomaista lisäysaineistoa.
- Jos hankitaan tavanomaista siementä Ruokaviraston yleisellä luvalla, viljelijän saatava kirjallinen tilausvahvistus tai lasku myyjältä, jossa merkitty tilauspäivä ja tilatut lajikkeet/määrät/tuotantotapa.
- Ruokaviraston yleisen luvan oltava voimassa hankintahetkellä (toimitus/tilaus) tai kylvön aikaan.
- www.ruokavirasto.fi -> luomu -> luomutilat -> luomulisäysaineistorekisteri -> yleinen lupa käyttää tavanomaisesti tuotettua lisäysaineistoa
- Ruokaviraston yleisen luvan piirissä 31.3 olevia kasvilajeja ei poisteta yleisestä luvasta ajalla 1.4 -15.6, vaikka luomulisäysaineistorekisteriin merkittäisiin em. kasvilajeja (Samoja lajeja voi tänä aikana olla sekä luomulisäysaineistorekisterissä, että yleisen luvan piirissä).
- **Ruokaviraston mahdollisuus päättää yleisestä luvasta päättyy 1.1.2021 alkaen**, kun uutta EU-lainsäädäntöä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2018/848) aletaan soveltaa.

16.4.2019

1. ELY-keskuksen myöntämä poikkeuslupa tavanomaiselle siemenelle

- A) Ei ole saatavana luomuna**, viljeltävästä lajista ei ole rekisteröity yhtään lajiketta luomulisäysaineistorekisteriin (eikä lajia ole merkitty Ruokaviraston yleiseen lupaan)
- B) Toimitusvaikeus**; yksikään myyjä ei pysty toimittamaan ennen kylvöä, vaikka viljelijä tilannut hyvissä ajoin (kevätkylvöiset peltokasvit: toimitus 15.4 mennessä)
- mm. **eräkokoon** liittyvä toimitusvaikeus eli yhdeltä toimittajalta ei ole saatavissa riittävän suurta erää (luvan voi hakea jo ennen 15.4)
 - **pakkauskokoon** liittyvä toimitusvaikeus
 - **epäluonnollisen korkea hinta** (vain yksi myyjä, ELY arvioi tapauskohtaisesti)

16.4.2019

1. ELY-keskuksen myöntämä poikkeuslupa tavanomaiselle siemenelle

C) Soveltumaton lajike: lajiketta, jota viljelijä haluaa käyttää ei ole rekisterissä, rekisterin lajikkeet soveltumattomia

- **Viljelytekniset syyt:** lajike ei sovellu kasvuajaltaan tai kasvupaikkaominaisuuksiltaan ko. tilalle.

- **Viljelytuotteen käyttötarkoitus:** Eroja käyttötarkoituksessa ovat esimerkiksi rehu-, elintarvike- ja viherlannoituskäyttö.

esim. Tarhaherne. Saatavilla luomuna vain peltohernettä.

esim. Ns. Puhdaskaura. Gluteenittoman raaka-aineen varmistamiseksi varmistuttava riittävästä laji- ja lajikepuhtaudesta

D) Tutkimuskäyttö tai lajikkeen suojele

E) Uuden lisäysaineiston tuotanto omaan käyttöön, perusteluihin tieto kylvöalasta

- **Lupa haettava viimeistään 1.5. ELY-keskuksesta (Lomake 9 c)**
-jos hakemus myöhässä, oltava perustelu myöhästymiselle

16.4.2019

1. Omenan, mansikan, herukoiden ym. marjakasvien viljelytaimet

- Omenan, mansikan, herukoiden ym. marjakasvien satotaimille ei voi saada ELY:n lupaa tavanomaisen lisäysaineiston käytölle, lupa voidaan myöntää vain emotaimimaan perustamista varten tai esim. mansikan rönsyille tai herukan pistokkaille
 - Ei esim. juurellisille rönsytaimille tai frigotaimille
 - emotaimista kerättävä marjasato on vasta istutusvuotta seuraavalla kasvukaudella luomua (kuten pistokkaat)
- ”**Teinitaimille**” eli sellaiselle tavanomaiselle kasvulliselle lisäysaineistolle, jota emokasvista irrottamisen jälkeen on hoidettu luomumenetelmin, voidaan myöntää lupa
 - Edellyttää kirjallisen vakuutuksen taimien tuottajalta (Taimituottajan vakuutus)

www.ruokavirasto.fi -> Luomu -> Luomutilat -> Lomakkeet ja ohjeet -> Mallipohjat luomutoimijoille -> Taimituottajan vakuutus

16.4.2019

1.Siirtymävaiheen aloittaminen uudelleen monivuotisen kasvuston perustamiseksi

- Koska esim. omenan tai herukoiden luomutaimien saatavuus on huono ->viljelijä voi aloittaa lohkon siirtymävaiheen uudelleen, mikä mahdollistaa tavanomaisten taimien hankkimisen
- Siirtymäaika on normaali monivuotisten kasvien siirtymäaika eli **vähintään kolme vuotta**
- Asiasta kirjallinen ilmoitus ELY-keskukselle ennen taimien istuttamista (ELY-keskus muuttaa lohkon siirtymävaiheen ensimmäiseen vuoteen).
- Mikäli tulee rinnakkaisviljelyä, rinnakkaisviljelyluvan hakeminen luomuvalvontalomakkeella 9

Monivuotisten puuvartisten kasvien tavanomaiset täydennystaimet

- Jos esim. omenan luomutaimia ei ole saatavilla, voidaan käyttää tavanomaisia taimia, kunhan luomusuunnitelmassa kuvataan, miten tavanomaiset taimet ovat tunnistettavissa kasvustossa kolmivuotisen siirtymäajan aikana (esim. merkitsemällä jokainen tavanomainen taimi erikseen tai kuvaamalla luomusuunnitelmassa, miten ne erottuvat luomutaimista tai luomusatoa tuottavista yksilöistä)

16.4.2019

1. Ylivuotisen siemenen käyttö kasvukaudella 2019

- Vuonna 2018 **yleisellä luvalla** hankittu tavanomainen siemen on jäänyt varastoon vuodelle 2019
 - Tarkasta, onko siemen ollut uudestaan yleisessä luvassa 1.10.2018 – 31.3.2019 välisenä aikana
 - Jos on, käyttö v. 2019 on luvallista. Tulosta Ruokaviraston sivuilta yleinen lupa dokumentiksi
 - Jos ei, selvitä tilakohtaisen luvan ehdot ja hae lupa ELY:stä 1.5. mennessä.
- Vuonna 2018 **tilakohtaisella luvalla** hankittu tavanomainen siemen on jäänyt varastoon vuodelle 2019
 - Hae uusi tilakohtainen lupa, ellei ole yleisessä luvassa
- Luettelo lajeista, jotka ovat olleet yleisessä luvassa 1.10-31.3, on saatavilla 1.4 jälkeen Ruokaviraston sivuilta: www.ruokavirasto.fi > Luomu > Luomutilat > Luomulisäysaineistorekisteri > Kooste Ruokaviraston yleisten lupien voimassaoloajoista

16.4.2019

1. Ylivuotisen nurmensiemenseoksen käyttö kasvukaudella 2019

- Jos varastossa on edellisen vuoden nurmensiemenseosta, jossa on alle 30 % tavanomaista ”luvatonta” siementä (ei yleistä lupaa, ei tilakohtaista lupaa saatu v. 2019) → ota yhteys Elyy:n ja lähetä tiedot seoksesta → ELY:ltä vastaus, voitko käyttää seosta v. 2019

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

Tiedolla tuloksia
tiedonvälityshanke

2. Rikkakasvit

Kiinnitä huomiota rikkojen torjuntaan ajoissa, käytä tarvittaessa asiantuntijaa apuna kasvinsuojelusuunnitelman teossa (hyödynnä Neuvo-raha)

16.4.2019

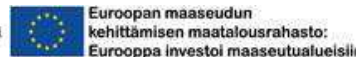
Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

3. Lannoitteet

- Markkinoille on tullut monenlaisia uusia luomulannoitteita
- Luettelo luomutuotannossa sallituista täydennyslannoitteista kauppanimittäin on Ruokaviraston internet-sivuilla (www.ruokavirasto.fi > Luomu > Luomun tuotantopanokset > Luomuviljelyyn soveltuvat lannoitevalmisteet > Luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvat lannoitteet ja maanparannusaineet)
- Myös muita luomuun soveltuvia lannoitevalmisteita voi olla. Varmista aina kyseisen kauppaerän luomukelpoisuus!
- Huomioi tarvittaessa raskasmetallit → kadmium seuranta (esim. kalkkikuitu)
- Kierrätyslannoitteita- ja maanparannusaineita käytettäessä tarkista, mille kasveille tuotetta voi käyttää ja mihin aikaan tuote voidaan levittää ja mitä tulee huomioida tuotetta levitettäessä
- Turpeesta poltettua tuhkaa voidaan käyttää luomupelloille, jos tuote on hyväksytty peltokäyttöön ja luomuun
- Kun otat vastaan tavanomaista karjanlantaa, muista tehdä laajaperäisyys selvitys (www.ruokavirasto.fi > Luomu > Luomutilat > Lomakkeet ja ohjeet > Mallipohjat luomutoimijoille > Lannanluovutus sopimus)

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulinnan mukaan.

Tiedolla tuloksia
tiedonvälityshanke

4. Huomioi luomusuunnitelmassa

- Luomusuunnitelma ajan tasalla
 - mm. rinnakkaisviljely, miten varastointi hoidetaan rinnakkaisviljelyn aikana (varastokirjanpitoon eriteltynä)
 - siilokartta
 - asiakirjaselvityksen tarkastuksen kuvaus
- Luomulohkon ja tavanomaisen lohkon välissä on oltava vähintään 1 metrin levyinen suojavyöhyke, mikäli lohko rajoittuu suoraan tavanomaiseen lohkoon (Ruokaviraston tulkinta) eli jos välissä ei ole esim. ojaa tai tietä, kirjataan luomusuunnitelmaan
- Viljelykierron ulkopuoliset nurmilohkot ja niiden hoitosuunnitelma
- Kuvataan toimenpiteet, miten omalla tilalla toteutetaan rikkakasvien torjuntaa

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

5. Rinnakkaisviljely

- Viljellään samaa kasvia eri vaiheissa eli luomuna ja SV:ssa, eri siirtymävaiheissa, luomuna ja tavanomaisena → rinnakkaisviljely → ei vaadi lupaa, kun kyseessä ei ole pysyvä rinnakkaisviljely
- Huolehdi erillään pidosta varastoissa ja kirjanpidossa, kuvaa toiminta luomusuunnitelmaan
- Esimerkiksi kauraa sv1 vaiheessa ja kauraa luomuna → aiheuttaa rinnakkaisviljelyn

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

5. Rinnakkaisviljelylupa (vain monivuotiset puutarhakasvit)

- Rinnakkaisviljelyyn tarvitaan lupa vain monivuotisilla kasvilajeilla, kuten marjapensaat, omenapuut, raparperi, kun viljellään samoja tai huonosti toisistaan erottuvia lajikkeita
 - Siirtyminen aloitettava luomusuunnitelmaan perustuen viim. 5 vuoden kuluessa (jos luomusitoumus, siirtyminen aloitettava 1. tai 2. vuotena)
 - Edellytykset luvan myöntämiselle
 - Tuotteet pidetään pysyvästi erillään luomusuunnitelmassa kuvatuin toimenpitein, toteutuminen vahvistetaan tuotantotarkastuksessa
 - Sadonkorjuusta ilmoitetaan väh. 48 h ennen korjuun aloittamista ELY-keskukseen
 - Viljelijä ilmoittaa heti sadonkorjuun jälkeen ELY-keskukselle korjatut määrät ja toimenpiteet, joilla erilläänpito on toteutettu
 - Em. toimenpiteitä ei tarvita, jos toimija ilmoittaa lupahakemuksessa markkinoivansa tuotteet rinnakkaisviljelyn ajan tavanomaisena

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

6. Viljelykierto

- **Samalla lohkolla maksimivuodet kasveista:**
 - **Vilja max 3 vuotta peräkkäin**
 - **Herne max 3 vuotta peräkkäin**
 - **Rypsi, peruna max 2 vuotta peräkkäin**
 - **Viherlannoitukseen käytettävä nurmi max 3 vuotta peräkkäin**
 - Mv. nurmista, lhp-nurmista, viherkesannoista, viherl.nurmista korjattava sato vähintään joka neljäs vuosi
 - **Seoskasvusto → peräkkäisyyden laskeminen pääkomponentin mukaan** (siemenen painosta 50 % tai yli)
 - Jos yhdenkään komponentin osuus ei yllä 50 prosenttiin, ei sekakasvustoa huomioida peräkkäisyyslaskennassa.

16.4.2019

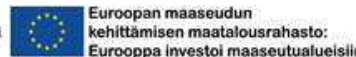
Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

6. Kierron ulkopuolinen nurmi

- Kierron ulkopuolisia nurmia voi olla esim. luonnonhoitopeltonurmet, monivuotiset viherkesannot, suojavyöhykenurmet, riistapellot, ruokohelpi kuivike/rehu
- Ei 30 % palkokasvivaatimusta eikä sadonkorjuuvelvoitetta (paitsi suojavyöhykenurmilla sadonkorjuuvelvoite!!!)
 - Ei pääsääntöisesti säilörehu-, kuivaheinä-, laidunnurmia
- Merkitse lohkot luomusuunnitelmaan ja kuvaa hoitotoimenpiteet (kasvukunnon parantaminen/ylläpitäminen)
 - Esim. puhdistusniitot, kasvuston uusiminen, mahdollinen sadon käyttö
- Luomuyksikössä voi myös olla samanaikaisesti sekä kiertoon kuuluvia että kierron ulkopuolisia nurmia (esim. luonnonhoitopeltoja)

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

Tiedolla tuloksia
tiedonvälityshanke

7. Palkokasvivaatimus

- Palkokasveja on oltava **vähintään 30%** viljelykierrosta **jokaisella lohkolla** (esim. 5-vuotisessa kierrossa väh. 2 vuonna apilanurmi)
 - esim. vilja+ns- apn- apn- vilja- vilja tai apilaton nurmi- apilaton nurmi - vilja+ns- apn – apn
 - herne, härkäpapu tai aluskasvit eivät voi olla kierron ainoa palkokasvi (lisäksi esim. apilanurmi tai virna)
 - vain eräissä eritystilanteissa palkokasvien osuutta kierrossa voidaan korvata muilla maan kasvukuntoa parantavilla kasveilla
 - Esim. käytössä luomulantaa, lohkolla kasvi, jonka typentarve erittäin pieni (esim. pensasmustikka), nurmiheinien siemenviljely

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

7. Palkokasvivuosien laskenta

- Kokonaisina palkokasvivuosina voidaan huomioida:
 - yksi- tai monivuotiset nurmipalkokasvivaltaiset nurmet (esim. puna-apila -timotei -nurmi)
 - yksi- tai monivuotisia palkokasveja sisältävät viherlannoituskasvustot (esim. virnakaura-raiheinä)
 - yksivuotisia palkokasveja sis. sekakasvustot (herne väh.50 %-kaura)
 - yksivuotiset palkokasvien puhdaskasvustot (esim. härkäpapu)
- Kertoimella 0,3 voidaan huomioida eri käyttötarkoituksia varten kylvetyt palkokasvit, kuten
 - alus- tai kerääjäkasvit (esim. persianapila)
 - suojaviljaan kylvetyt nurmipalkokasvit (esim. puna-apila)
 - pyydyskasvit esim. varhaisperunan jälkeen (esim. herne)
 - marjakasvien, esim. mansikan, monivuotiset rivivälikasvit (esim. valkoapila)
- Kertoimen 0,3 mukaiset kasvit eivät voi olla viljelykierron ainoita palkokasveja

16.4.2019

8. Varastokirjanpito

- Kirjataan tilalle hankitut ja tilalta lähteneet tuotteet sekä tilalla tuotetut ja käytetyt tuotteet
 - Määrä (kg tai m³) ja laatu (esim. siemenkaura tai rehuohra)
 - **Tuotantotapa** (luomu, SV, tavanomainen)
 - Tuotteen myyjä/vastaanottaja
 - Toimituspäivä
 - Tilalla tuotettujen ja käytettyjen maataloustuotteiden osalta mahdollinen hävikki
- Varastokirjanpidon tase = tuotantopanoksien ja tuotteiden määrä varastossa
 - Lasketaan vähintään sato- tai kalenterivuositain
 - Ei tarvitse laatia, jos tapahtumia enintään 10 kpl / vuosi
 - Tarkistetaan luomutarkastuksessa
- Huom! Kirjaa myös sellaiset sadot, jotka toinen tila korjaa suoraan pellostaan itselleen
- Muista kirjata myös olki/helpi-kuivikkeet luomukotieläintilalla

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulokinnan mukaan.

9. Siirtymävaiheen lyhentäminen

- Voit hakea lyhentämistä:
 - Viljelemättömät pellot ja raiviot
 - Metsälaitumet
 - LUEL- ja LUTU- järjestelmistä vapautuvat pellot
 - Luonnonhoitopellot ja viherkesannot
 - Maapohjasta eristetyt kasvihuoneet
- Alueella ei ole **3 vuoteen** käytetty luomussa kiellettyjä aineita
 - voidaan hyväksyä suoraan luomuun
 - osoitetaan lohkokorteilla (tukihakemuksissa ilmoitetut lohkot) tai maaseutusihteerin lausunnolla
 - MHY:n lausunto (metsäalueet)
- SV:n lyhennys voidaan myöntää myös yhden tai kahden vuoden osalta
- Haetaan ELY-keskukselta **luomuvalvontalomakkeella 9** (www.ruokavirasto.fi) > Luomu > > Luomutilat > Lomakkeet ja ohjeet > Luomun lupahakemukset)
- Jos syysrypsi tai -vilja kylvetään SV2 peltoon, seuraavana vuonna korjattu sato ei ole luomua, ellei lohkoa ole liitetty luomuvalvontaan väh. 24 kk ennen kylvöä tai haettu siirtymävaiheen lyhentämistä, jos se on mahdollista

16.4.2019

10. Metsälaitumet luomukotieläintilalla

- Uudet metsälaitumet
 - kirjaa alat eläintenhoitosuunnitelmaan
 - ilmoita alat tukihakemuksessa lohkoina (jos paljon hyvin pieniä aloja, ole ensin yhteydessä ELYyn)
 - hae siirtymävaiheen lyhentämistä
- Vanhat luomueläinten käytössä olleet metsälaitumet
 - Kirjaa alat eläintenhoitosuunnitelmaan (ellei jo ole kirjattu)
 - Ilmoita alat tukihakemuksessa lohkoina, jos eivät aiemmin ole olleet (jos paljon hyvin pieniä aloja, ole ensin yhteydessä ELYyn)
 - Ei siirtymävaiheen lyhentämistä → lohkot ovat edelleen luomua
- Metsälaidunten osalta ei tarvita 215 lomaketta, koska niiden maankäyttölaji ei ole peltoa, eivätkä ne näin ollen voi tulla luomusitoumukseen.
- Siirtymävaiheen lyhentämishakemus mielellään huhti-toukokuulla ELYyn.

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

11.Luomutuotteiden käsittely ja valmistaminen omalla luomutilalla tai alihankintana

	Luomutuotteiden käsittely ja valmistus luomutilalla	Sama toiminta alihankintana
Vähäinen käsittely	<p>Omien tuotteiden merkintä ja vähäinen käsittely (esim. perunoiden pussitus)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuvaus luomusuunnitelmaan - ilmoitusta <p>ELY-keskukselle ei tarvita</p> <ul style="list-style-type: none"> • ELY-keskus tarkastaa tilalla 	<p>Luomusuunnitelma</p> <p>+alihankintasopimus</p> <p>+ilmoitus ELY-keskukselle</p> <ul style="list-style-type: none"> • ELY-keskus tarkastaa (esim. luomutilan naapuritilan, joka kuivaa ja/tai varastoi viljaa) • Ruokavirasto tarkastaa (esim. porkkanapakkaajan)
Alhaisen jalostusasteen valmistustoiminta	<p>Tilan omien tuotteiden jalostus (esim. jauhot)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuvaus luomusuunnitelmaan • Liityttävä erikseen valvontaan eli tehtävä hakemus ELY-keskukseen (1 e) • ELY-keskus tarkastaa tilalla 	<p>Luomusuunnitelma</p> <p>+alihankintasopimus</p> <p>+ilmoitus ELY-keskukselle</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruokavirasto tarkastaa alihankkijan (esim. teurastamo tai mylly)
Muu elintarvikkeiden valmistus tai tukkukauppa	<p>Raaka-aineita tilan ulkopuolelta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luomusuunnitelma • Liityttävä erikseen valvontaan eli tehtävä hakemus Ruokavirastolle, ellei ELY-keskus katso, että kyse on omien tuotteiden käsittelystä vähäiseksi valmistukseksi katsottavalla tavalla • Ruokavirasto tai ELY-keskus tarkastaa maatilalla 	<p>Luomusuunnitelma</p> <p>+alihankkijan sitoumus</p> <p>+ilmoitus Ruokavirastolle</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruokavirasto tarkastaa alihankkijan

16.4.2019

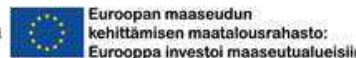
Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

12. Luomutuotteiden käsittely tilan ulkopuolella

- Luomuviljelijä on aina itse vastuussa, että luomuehtoja noudatetaan
- Vastuista tuotteiden käsittelyssä huolehdittava etukäteen
 - kuvaus luomusuunnitelmassa
 - tarvittaessa kirjallinen vuokra- ja/tai alihankintasopimus
- Alihankinta= luomutila siirtää luomutuotteiden käsittelyvaiheita esim. naapuritilan tehtäväksi rahtityönä (luomutuotteet kuljetetaan naapuritilalle)
 - kuvaus ja tiedot alihankkijoista luomusuunnitelmassa
- Tarkastaja kirjaa alihankkijat vuosittaiseen tuotantotarkastuskertomukseen
- Uudesta alihankintatoiminnasta tehtävä ilmoitus Elylle, **paitsi** ei viljan kuivauksesta.

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulinnan mukaan.

Tiedolla tuloksia tiedonvälityshanke

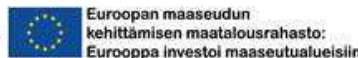

Esimerkit

- Luomutilan viljan kuivaus ja varastointi toisen tilan (luomu tai tavanomainen) kuivurissa
 - Toinen tila hoitaa kuivauksen
 - Tehdään vuokra- ja alihankintasopimus
 - Luomusuunnitelmassa kuvataan tuotteiden erilläänpito kuivauksen ja varastoinnin aikana
 - Luomuviljelijä vastaa luomuvaatimusten noudattamisesta
- Luomutila teurastuttaa luomueläimiä läheisessä teurastamossa (luomu tai tavanomainen)
 - Lihat toimitetaan takaisin luomutilalle
 - Luomusuunnitelmassa kuvaus teurastustoiminnasta, teurastuspaikka ja maininta, että teurastusta valvoo Ruokavirasto
 - Liittyminen alhaisen jalostusasteen valmistuksen valvontaan (1 e)
 - Alihankintasopimus teurastamon kanssa (myös luomuvalvontaan kuuluvan teurastamon kanssa)
 - Teurastamon ei tarvitse kuulua luomuvalvontaan itsenäisenä toimijana

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulinnan mukaan.

Tiedolla tuloksia
tiedonvälityshanke

13. Alhainen jalostus

- Alhaisen jalostusasteen tuotteiden valmistuksessa voidaan käyttää omien maatalousperäisten tuotteiden lisäksi vettä, suolaa, tuorehiivaa
- Jos tila suunnittelee ryhtyvänsä ostamaan vähäisessä määrin luomutuotteita tilan ulkopuolelta, yhteys Elyyn ja selvitetään, voiko silti olla edelleen alhaisen jalostuksen (ELYn) valvonnassa
- Esimerkkejä
 - Jauhojen, ryyrien, hiutaleiden tms. valmistus tilan omassa myllyssä
 - Marjojen ja ternimaidon jäädyttäminen
 - Lihan paloittelu ja jauhelihan valmistus omalla tilalla
 - Leivän valmistus. Voidaan käyttää myös vettä, suolaa ja tuorehiivaa
 - Luomuraaka-aineiden sekoittaminen keskenään, kuten raasteiden, yrttisekoitusten, soseiden, mehujen (ilman sokeria) ja myslien valmistus (jos luomusokerin lisäys, ensin yhteys Elyyn)
 - Tilan ulkopuolella rahtityönä teetettyjen tuotteiden paloittelu, sekoittaminen, jäädyttäminen tms. sekä pakkaaminen
 - Merkitseminen luomutuotteiksi tilalla (esim. rahtimyllyssä jauhettut luomujauhot, teurastamosta palautettu liha)
- Oma tuotantosuunta, ilmoitus lomakkeella 1e
 - Kuvaus valmistustoiminnan luonteesta tai omavalvontasuunnitelma
 - Ensimmäinen tarkastus ennen tuotteiden myynnin aloittamista

16.4.2019

14. Pakkausmerkintä

EU:n luomumerkki

FI-EKO-109

Tuotettu Suomessa

- Valvovan viranomaisen tunnusnumero FI-EKO-109
- Tuotettu EU:ssa, Tuotettu Suomessa tai Tuotettu EU:ssa – Suomi
(Lisätietoa: www.evira.fi > Luomu > Markkinointi ja merkinnät)
- Luomumerkin kanssa samassa visuaalisessa kentässä on oltava valvovan viranomaisen tunnusnumero ja tunnusnumeron alapuolella merkintä tuotantoalueesta (esim. Tuotettu Suomessa)
- Tuotteen nimi ja viittaus luonnonmukaiseen tuotantotapaan (esim. luomuporkkana)
- Viljelijän nimi ja osoite

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulkinnan mukaan.

15. Asiakirjaselvityksen tarkastaminen

- Muista asiakirjaselvitys mm. näistä tuotteista:
 - Luomuvilja tai –säilörehu
 - Luomueläimet
 - Ostaessa luomusiementä suoraan pakkaamolta
 - ”Luomuirottavarana” esim. luomusiemenet tai -taimet, joita ei ole luomumerkitty
 - Luomurehut suoraan tehtaalta
 - Luomulanta
- **Kuittaa asiakirjaselvityksen tarkastus päivämäärällä ja allekirjoituksella asiakirjaselvitykseen/kuittiin/laskuun/ vaatimuksenmukaisuusvakuutukseen/rahtikirjaan ja säilytä kuitattu dokumentti (Tarkasta samalla myös saateasiakirja eli esim. vaatimuksenmukaisuusvakuutus tai viljapassi)**
- Voimassa olevat asiakirjaselvitykset löydät Ruokaviraston luomuhakupalvelusta
www.ruokavirasto.fi > luomu > hakupalvelu (selaa sivua alaspäin)
- **Tarkasta pakattujen tuotteiden pakkausmerkintöjen ja saateasiakirjan tietojen vastaavuus**

16.4.2019

16. Luomutarkastus

- Mikäli viljelijällä on huomautettavaa tarkastuksesta, hän voi antaa oman selvityksensä **luomuvalvontalomakkeella 5**
 - Lomakkeen voi antaa tarkastajalle tai toimittaa suoraan ELY-keskukselle
- Ely-keskus antaa tarkastuspöytäkirjat käsiteltyään ilmoituksen ja asiakirjaselvityksen eli luomutodistuksen, jolla luomuviljelijä voi **osoittaa kuluvaansa luomuvalvontaan**
- On hyvä huomioida, että myös ilmoitus voi sisältää kirjallisia ohjeita/korjaavia toimenpiteitä ja niihin liittyviä määräaikoja
- Erillinen päätös tarkastuksesta annetaan vain silloin, jos tarkastuksella havaitut poikkeamat ovat niin vakavia, että ne rajoittavat tuotteiden markkinointia luomutuotteina (markkinointikielto)
- Kopio tuotantotarkastuskertomuksesta toimitetaan viljelijälle asiakirjaselvityksen tai tuotantotarkastuspäätöksen mukana
- Evira laskuttaa viljelijää tuotantotarkastuksesta voimassa olevan hinnaston mukaisesti (www.ruokavirasto.fi) > Luomu > Luomuvalvonnan tilastot ja tietohaut >Luomuvalvonnan maksut

16.4.2019

- **Luomutarkastuksen jälkeen viljelijä saa:**
 - Ilmoituksen, jos kaikki kunnossa/
 - Ilmoituksen, jossa huomioitavaa/
 - Ilmoituksen, jossa huomautus/
 - Ilmoituksen, jossa kehotus /
 - Päätöksen, jossa markkinointikielto (edeltää toimijan kuuleminen)

Mukana aina asiakirjaselvitys

- Asiakirjaselvityksen osalta voi tehdä **oikaisuvaatimuksen** ELY-keskukselle. Vasta oikaisuvaatimuksesta annetusta ELY-keskuksen päätöksestä voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen
- ELY-keskuksen päätöksiin voi hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen 30 pv kuluessa siitä päivästä, jona valittaja on saanut tiedon päätöksestä

16.4.2019

17. Muuta muistettavaa

- Luomuyksikössä (ml. piha-alueet ja pientareet) ei saa käyttää, eikä varastoida luomussa kiellettyjä tuotantopanoksia
- Metsässä on mahdollista käyttää luomussa kiellettyjä tuotantopanoksia, jos tilalla ei ole luomukeruutuotantoa ja toiminnan kuvaus on luomusuunnitelmassa ja käytöstä on kirjanpito, kielletyt tuotantopanokset varastoiva luomuyksikön ulkopuolella (esim. metsässä)
- Vuokranantajan kasvimaata → ei saa myöskään käyttää kiellettyjä tuotantopanoksia ja huomioi myös viljelykierron täytyminen alalla
- Ilmoituksilla annettavista huomioitavasta / huomautuksista / korjauskehotuksista merkittävä osa on rikkakasvien torjuntaan ja maan hoitoon ja viljelykiertoon sekä tavanomaisen siemenen luvattomaan käyttöön liittyviä
 - mikäli huomautus/kehotus annetaan peräkkäisinä vuosina **täysin** samasta asiasta → seuraamus luomukorvaukseen

16.4.2019

Tiedot tämän hetkisen tulinnan mukaan.